

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat BİLGİN tarafından Anayasanın 98'inci, İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Nuran Işık
Şırnak Milletvekili

DARDANEL fabrikasında yaşanan emek sömürüsüne ilişkin bir kadın işçi sosyal medyada paylaştığı haksızlıkları şu şekilde sıralamıştır.

“Ben Dardanel Niyazi Önentaş holding’te çalışan bir kadın işçiyim. Bir kadın olarak çalışırken yaşadığımız mobing ve hukuksuzluklardan bahsedeceğim.

Türkiye’de kadın çalışan oranının en yüksek olduğu fabrika olan Dardanel sekiz martlarda "kadınlarımız" temalı reklamlar çekerken "emeği üreten kadınlar" olarak fabrikada ikinci sınıf insan muamelesi görüyoruz. Niyazi Önen zulmü daha fabrikaya adım atar atmaz başlıyor.

İnsanın tuvalet kullanmaya en çok ihtiyacı olan saatlerde tuvaletler kilitleniyor. İhtiyacınızı evde giderip gelseydiniz, molalarda gidermelisiniz diyerek uygulamayı harekete geçiriyorlar. Kadın tuvaletinin ve kadın soyunma odasının girişlerinde kamera var ve bu yasal değil.

Fabrikada günümüzün yarısını geçiriyoruz. Namaz kılmak için mescit yok, pis soyunma odalarında üretimden karton alarak namazlarımızı kılmaya çalışıyoruz, aldığımız kartonlar da formenler için sorun oluyor. İçeri ayakkabılarla girilmeyen, temiz bir namaz alanı istiyoruz.

Kadın işçiler fabrikada tıpkı dışarıda da olduğu gibi emir komuta ve şiddet zincirinin ilk halkası olduğu için formeninden usta başına, patronundan erkek çalışanlarına kadar buyruk altında bırakılıyor.

Çalışanlar olarak yüzde yetmişten fazlamız taşeron olarak çalışıyoruz. Taşeron çalışanlar diğer fabrikalarda olduğu gibi taşeron şirketleri tarafından değil, tarla sahibi usulü kişi üzerinden bulunuyor. Kanunen hiçbir hakları olmayan bu işçiler toplumun en ötekilerinden seçiliyor

Sigorta olmadığı için herhangi bir iş kazası durumunda hastaneye değil eve gönderiliyoruz. Kürt, Suriyeli, Roman aynı zamanda kadın taşeronlar olarak mevcut hiyerarşinin en alt tabakasında yer alıyoruz.

Fabrikada daha rahat ötekileştirilmek adına formalarımız da sigortalı işçilerinkinden farklı veriliyor. En zor işlerde ve en pis bölümlerde biz çalıştırılıyor. Balık bölümünde işçilerin birbiriyle asgari düzeyde iletişim kurması yasak.

Öyle ki bize söylenen kilo kotasını doldurmadığımızda mesai bitiminde sorun yaşıyoruz. Prim usulü üretim yapılıyor ve bu elbette patronun işine geliyor kilo başına verdiği üç kuruş para ile az işçi çok iş mantığı işliyor.

Aynı zamanda fabrikanın tüm bölümlerinde iş hukukuna aykırı davranışlar sergileniyor. 9.5 saatlik mesai süresinde yalnızca yarım saat yemek molası veriliyor, 7.5 saati aşan çalışma süresinde hakkımız olan bir saatlik molalara çıkamıyoruz.

Daha önce de uygulanan bu hukuksuzluğun yeni bahanesi ise covid-19. Çalışma saatleri içerisinde onlarca kişi; kapalı alanda, aynı bantta, aynı tezgahta yan yanayken bulaşmayan virüs; açık havada, mola alanında ve dinlenme süresinde bulaşıcılık gösteriyor gibi davranılıyor.

Fabrika içerisinde kamera ile çekim yapmak yasak çünkü kurtlu ve bozuk ürünleri çekip basına vereceğimizden korkuyorlar. Paketleme esnasında bozuk ve çok bozuk ürünleri ayırıp bozuk ürünleri tekrar kutulayıp tüketiciye sunuyoruz.

Fabrikada sendika olmadığı için hakkımızı arayamıyoruz, sesini çıkaran arkadaşlarımız hiçbir sebep gösterilmeden işten çıkarılıyor. Fazla mesai ücretlerimiz yatmıyor, türlü bahanelerle ücret kesintileriyle karşılaşıyoruz.

Personel kartını bir dakika erken bastığımızda iki saatlik ücret kesintisi yapılıyor. Telefonda saate bakmak da ücret kesintisi sebeplerinden yalnızca biri.

Reklamında ülkede en fazla kadın çalışan oranı olan fabrika olmaktan övünen patron kadın çalışanlara kreş hakkı vermediği için, içeride şiddetli kadın düşmanlığı yaşattığı için samimiyetine inanmıyoruz.

Emeği üreten, fabrikalarda, atölyelerde, parklarda, bahçelerde, tarlalarda, ofislerde, üretimde var olan emekçi kadınlarız. Suriyeli, Afgan, Türkmen, Roman, Kürt, Kırgız, Arnavut, Somalili, Türk kadın işçileriz. Kölelik koşullarını kabul etmiyor, sesimizi duyurmak istiyoruz.

Bu bağlamda;

1. DARDANEL fabrikasında yaşanan bu hukuksuzluklara ve hak gasplarına ilişkin bir araştırma yapmayı düşünüyor musunuz?
2. Bu kadar ciddi bir emek sarf eden kadınların çalışma koşullarını Bakanlık olarak hangi aralıklarla denetliyorsunuz?
3. Taşeron işçi olarak çalışan kadınların emeklerinin bu kadar sömürülmesine karşı bir önlem almayı planlıyor musunuz?

54880

4. Sağlıksız bir ortamda üretim yapan bu fabrikaya ilişkin ürün denetlemesi yapmayı düşünüyor musunuz?
5. Covid-19 bahane edilerek kadın işçilerin mola sürelerini dahi gasp eden bu fabrika hakkında hukuki bir işlem başlatacak mısınız?